

Powołanie i zatroskanie

Spotkanie, podczas dysputy heidelberskiej, alzackiego dominikana Marcina Bucera z Marcinem Lutrem zaowocowało zrewidowaniem poglądów teologicznych przez Bucera. W 1521 roku uzyskał zwolnienie z zakonu i został mianowany kaznodzieją na dworze księcia Palatynatu. Prowadził działalność reformatorską w Strasburgu. Z powodu odmowy podpisania augsburskiego *interim* (tymczasowego uregulowania kwestii religijnych, narzuczonego protestantom niemieckim przez cesarza Karola V – przyp. aut.) musiał opuścić to miasto. Przeniósł się do Cambridge, gdzie jako profesor teologii spędził resztę życia. Wniósł istotny wkład w reformę ewangelickiego nabożeństwa oraz w rozwój szkolnictwa. Był autorem teologicznej recenzji agendy *Book of Common Prayer*, która do dziś stanowi liturgiczny fundament anglikanizmu.

W dziele *O prawdziwym duszpasterstwie* po raz pierwszy w dziejach duszpasterstwa Bucer zaprezentował usystematyzowaną, teologicznie i biblijnie uzasadnioną, teorię duszpasterstwa. W swych argumentacjach odwołał się do objawienia i świadectwa Pisma Świętego. Podkreślał, że duszpasterstwo jest jednym z wyróżników Reformacji, którą pojmował jako proces, a nie jednorazowe wydarzenie historyczne.

Prawdziwe duszpasterstwo ma wymiar ekumeniczny i ma pomóc przezwyciężyć istniejące w chrześcijaństwie napięcia,

i to w ten sposób, że błędnie myślących, stojących na uboczu, niewierzących, w wyniku indywidualnie prowadzonych rozmów, na powrót przyprowadza się do Kościoła.

Omawiając duszpasterstwo i urząd pasterski Bucer bardzo ściśle wiąże ze sobą chrystologię i eklezjologię. Mianowicie, Chrystusa postrzega jako tego, który powołuje do duszpasterstwa i dzięki któremu może ono

Chrystus powołuje do duszpasterstwa, natomiast głównym zadaniem Kościoła jest zatroskanie o człowieka.

być realizowane, natomiast główne zadanie Kościoła upatruje w zatroskaniu o człowieka.

Przyjrzyjmy się charakterystycznym elementom nauki Bucera o duszpasterstwie.

- Zobowiązanie wszystkich chrześcijan do duszpasterzowania – w czasach Reformacji nie ma drugiego takiego dzieła, które dobitnie podkreślałoby powszechność kapłaństwa; Bucer wzorcowo porządkuje swa naukę o urzędzie kapłaństwa wszystkich wiernych na bazie praktycznych doświadczeń – jego pomysły „z pewnymi zmianami” wprowadził w Genewie Kalwin.

- Ukazanie wzajemnych zależności pomiędzy duszpasterstwem a Kościołem – Bucerowi chodziło nie o indywidualne duszpasterstwo, a pod pojęciem duszpasterstwa pojmował integrację pojedynczego czło-

wieka z chrześcijańską społecznością; Kościoła jednak, jako społeczności, nie pojmuje w kategorii instytucji, lecz wydarzenia. Kościół egzystuje, w myśl Bucera, tylko wówczas, gdy urzeczywistnia społeczność z Chrystusem i parafią, co ma miejsce poprzez zwiastowanie Słowa Bożego, Chrzest, Sakrament Ołtarza, pokutę, duszpasterstwo i wychowywanie kościelne. Wychowanie kościelne pojmował jako duszpastersko-pedagogiczny proces integracyjny.

Duszpasterska koncepcja Bucera staje się problemem w kontekście rozróżniania przez niego poszczególnych kategorii grzechów, które dzielą się na stopnie i obszary, w czym zbliżał się do nauki Kościoła

Rzymskokatolickiego. Bucer tak bardzo skoncentrował się w duszpasterstwie na pojęciu grzeszności, iż umknęła mu w jego teorii myśl zapisana w *Księdze Ezechiela*: „Będę szukał zaginionych, rozproszone sprowadzę z powrotem, zranione opatrę, chore wzmocnię tustych i mocnych będę strzegł i będę past sprawiedliwie” (Ez 34,16). Dlatego też Bucer nie mówi o chorych, zagubionych, doświadczonych życiem.

Mimo wspomnianych zastrzeżeń oraz faktu, że Marcin Bucer rozważał koncepcję duszpasterstwa teoretycznie, należy podkreślić, że nie brak w niej praktycznego przełożenia. Korzystali z jego dorobku bracia czescy, tłumacząc duszpasterski podręcznik na język czeski oraz anglikanie, korzystający z łacińskiego przekładu.

ks. Adrian Korczago